

Wirusowe Zapalenie Wątroby, to grupa chorób zakaźnych znanych jako zapalenie wątroby typu A, B, C, D i E. Drogi zakażenia tym wirusem są różne. W Polsce najczęściej występują zakażenia typu A (HAV), B (HBV), C (HCV). Natomiast zakażenia wirusem D (HDV) i E (HEV) są bardzo rzadkie.

WZW A

Wirusowe zapalenie wątroby typu A jest poważną chorobą wywołaną wirusem WZW-A, który znajduje się w stolcu zakażonej osoby. To choroba, którą możemy zarazić się poprzez bliski kontakt z osobą chorą lub przez spożywanie zakażonych wirusem WZW-A produktów żywnościowych lub wody.

Do objawów zapalenia wątroby typu A należą: gorączka, złe samopoczucie, utrata apetytu, biegunka, jednak objawy nie występują u każdego chorego. Znacznie częściej objawy występują u dorosłych niż u dzieci (u dzieci poniżej 6 r.ż. najczęściej bezobjawowo), a ciężkość choroby i śmiertelność wzrasta w starszych grupach wiekowych.

Wśród starszych dzieci i dorosłych zakażenie zwykle przybiera cięższe objawy i w 70% przypadków przebiega z wystąpieniem żółtaczki.

Zapobieganie: poprawa warunków sanitarnych, bezpieczeństwo żywności i szczepienia ochronne są najbardziej skuteczną metodą walki z wirusowym zapaleniem wątroby typu A.

WZW B

Wirusowe zapalenie wątroby typu B jest to infekcja wątroby, potencjalnie zagrażająca życiu człowieka, uważana za główny problem zdrowotny na świecie, który może powodować przewlekłe choroby wątroby, a także stwarza duże ryzyko śmierci z powodu marskości wątroby lub raka wątroby. Wg danych WHO ponad 240 mln ludzi cierpi na przewlekłe WZW-B, a rocznie ponad 780 000 osób umiera z powodu ostrych lub przewlekłych skutków zapalenia wątroby typu B.

Istnieją 3 drogi zakażenia HBV: pozajelitowa (głównie przez krew), płciowa i okołoporodowa. Wirus zapalenia wątroby typu B jest przenoszony tylko z człowieka na człowieka.

Objawy: u większości ludzi, ostra faza zakażenia nie daje żadnych objawów, u niektórych natomiast, objawy mogą występować nawet kilka tygodni. Najczęściej występuje zażółcenie skóry i oczu (żółtaczka), ciemny mocz, zmęczenie, nudności, wymioty i ból brzucha. Wirus HBV może także powodować przewlekłe zakażenie wątroby, które może rozwinąć się w marskość wątroby lub raka wątroby.

Prawdopodobieństwo, że zakażenie wirusem wątroby typu B staje się przewlekłe zależy od wieku, w którym człowiek zostaje zakażony wirusem. Dzieci poniżej 6 r. ż., które zostają zarażone WZW B, są najbardziej narażone na rozwój przewlekłych infekcji.

Czynniki i grupy ryzyka (1):

- bliski kontakt z chorym na ostre lub przewlekłe WZW typu B (wspólne mieszkanie, partner seksualny)
- inwazyjne procedury diagnostyczne lub lecznicze, leczenie preparatami krwi, hemodializa
- wielu partnerów seksualnych
- uzależnienie od narkotyków dożylnych
- homoseksualizm męczyzn

- narażenie zawodowe na kontakt z krwią i płynami ustrojowymi (pracownicy służby zdrowia).

Zapobieganie: podstawową metodą zapobiegania wirusowemu zapaleniu wątroby typu B jest szczepienie ochronne przeciw WZW B. WHO zaleca, aby wszystkie dzieci otrzymały szczepionkę zaraz po urodzeniu, najlepiej w przeciągu 24 godzin od narodzin. Pierwsza dawka szczepionki podana po narodzinach dziecka powinna być uzupełniona drugą dawką w 2. miesiącu życia, i trzecią dawką w 3.-4. miesiącu życia.

Kompletna seria szczepionki indukuje poziom przeciwciał ochronnych u ponad 95% niemowląt, dzieci i młodzieży. Odporność utrzymuje się najprawdopodobniej przez całe życie.

WZW C

Wirusowe zapalenie wątroby typu C prowadzi do ostrych lub przewlekłych chorób wątroby. Ostre zakażenie HCV najczęściej przebiega bezobjawowo, bardzo rzadko jest chorobą, która zagraża życiu człowieka. Ok. 15-45 % zarażonych osób pozbywa się wirusa „spontanicznie”, w ciągu 6 miesięcy od zakażenia, bez leczenia. U pozostałych 55-85% osób, rozwija się przewlekłe zakażenie wątroby. Ryzyko wystąpienia marskości wątroby wśród zakażonych HCV wynosi 15-30% (w ciągu 20 lat).

Drogi zakażenia: wirus zapalenia wątroby typu C jest przenoszony przez krew. Do zakażenia najczęściej dochodzi u osób przyjmujących dożylnie narkotyki, w placówkach ochrony zdrowia, z powodu niewłaściwej sterylizacji sprzętu medycznego lub używania niejałowego sprzętu medycznego.

Najczęściej zakażenie przebiega bezobjawowo, co utrudnia wczesną diagnostykę choroby.

Zapobieganie: nie ma szczepionki przeciw WZW C, dlatego w zapobieganiu HCV ważne jest przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w placówkach ochrony zdrowia: higiena rąk, w tym stosowanie rękawiczek ochronnych, właściwa utylizacja odpadów medycznych i narzędzi, sterylizacja sprzętu medycznego, badanie dawców krwi oraz szkolenie personelu medycznego.

WZW D

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu D nie występuje samodzielnie, a jedynie w towarzystwie WZW B. Można więc zarazić się obydwoma wirusami jednocześnie lub może dojść do namnażania (superinfekcji) WZW D u osoby już zarażonej WZW B.

Czynniki ryzyka zakażenia oraz sposoby zapobiegania są takie same jak w przypadku WZW B.

WZW E

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu E jest chorobą, która występuje na całym świecie, jednak najczęściej występuje w rejonach Azji Wschodniej i Południowej. Ryzyko zakażenia pojawia się głównie w rejonach o niskim poziomie higieny.

Do zakażenia dochodzi poprzez spożycie zanieczyszczonej wody lub żywności, rezerwuarem patogenów są głównie zwierzęta domowe, np. świnie.

Zapobieganie: poprawa warunków sanitarnych, bezpieczeństwo żywności i wody, unikanie picia wody z nieznanego źródła. Pierwsza szczepionka przeciw WZW E została zarejestrowana w 2011r. w Chinach, jednak nie jest dostępna na całym świecie.

Opracowanie:

Natalia Synowska

Dział Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie

tel. 12 25 49 429

Artykuł powstał na podstawie danych zamieszczonych na stronie WHO <http://www.who.int/campaigns/hepatitis-day/2014/en>

1. Interna Szczeklika. Podręcznik chorób wewnętrznych 2013.

Źródło zdjęć: <http://www.who.int/campaigns/hepatitis-day/2014/en>